

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra

Vår dato:

28.02.2020

Vår ref:

2020/1482

Deres dato:

Deres ref:

BERLEVÅG KOMMUNE

Torget 4
9980 BERLEVÅG

Saksbehandler, innvalgstelefon

Stig Eidissen, +4777642044

Lovlighetsklage - valg av nemnder og utvalg

1. Sammendrag

Berlevåg kommunestyre traff i møte 14. november 2019 i sak 8/19 vedtak om valg av en rekke nemnder og utvalg. Lovlighetsklagen gjelder valget av kontrollutvalg. Valg av kontrollutvalg ble truffet med et flertall på 10 mot 3 stemmer.

Tre kommunestyrerepresentanter fremmet en lovlighetsklage ved brev 3. desember 2019. Lovlighetsklagen anfører to feil ved valg av leder for Kontrollutvalget. For det første at leder for kontrollutvalget ikke er valgt av opposisjonen. For det andre at rekkefølge ved valg av nemnder og utvalg ikke er fulgt.

Fylkesmannen har gjennomført en lovlighetskontroll etter kommuneloven kapittel 27. På denne bakgrunn er det truffet følgende:

v e d t a k:

Lovlighetsklage over Berlevåg kommunestyres vedtak i sak 8/19 av 14. november 2019 tas ikke til følge.

Vedtaket begrunnes nærmere nedenfor. Fylkesmannen vil i det videre først gjennomgå kommunelovens vilkår for lovlighetskontroll, og innholdet i lovlighetskontrollen. Deretter vil Fylkesmannen ta stilling til lovligheten av vedtaket.

2. Kommunelovens vilkår for lovlighetskontroll

Vilkårene for lovlighetskontroll fremgår av kommuneloven § 27-1. Det følger av bestemmelsens første ledd at tre eller flere medlemmer av kommunestyre kan kreve lovlighetskontroll. Kravet må settes frem for organet som traff vedtaket innen tre uker fra vedtaket ble truffet, jf. første ledd annen setning. I denne saken fremmet tre kommunestyrerepresentanter krav om lovlighetskontroll innen tre uker fra vedtaket ble truffet. Vilkårene for lovlighetskontroll i § 27-1 første ledd er etter dette oppfylt.

Kommuneloven § 27-2 regulerer hva som kan lovlighetskontrolleres. Det aktuelle alternativet for vår sak er første ledd bokstav a. Det fremgår av dette alternativ at «endelige vedtak som er truffet av folkevalgt organ» kan lovlighetskontrolleres. Berlevågs kommunes vedtak avgjør sammensetningen av kommunens kontrollutvalg. Det må derfor anses for å være et endelig vedtak truffet av et folkevalgt organ.

Vilkårene for å kreve lovlighetskontroll er derfor til stede. Kompetansen til å utøve myndighetskontroll er delegert til Fylkesmannen.

3. Lovlighetskontrollens innhold

Innholdet i lovlighetskontrollen fremgår av kommuneloven § 27-3 første ledd. Det følger av denne bestemmelse at Fylkesmannen skal ta stilling til om vedtaket

- har et lovlig innhold (materiell kompetanse)
- er truffet av noen som har myndighet til å treffe et slikt vedtak (personell kompetanse)
- har blitt til på lovlig måte (prosessuell kompetanse)

Prøvingen gjelder altså avgjørelsens innhold, saksbehandlingen, og hvorvidt vedtaket er fattet av riktig organ. Ved prøvingen må Fylkesmannen ta stilling til alle de ovennevnte punktene. Kommunal- og moderniseringsdepartementet legger samtidig til grunn at det kan foretas visse avgrensninger i saker om lovlighetskontroll av praktiske hensyn og herunder at lovlighetskontrollen ikke bør være mer omfattende enn det som er nødvendig for å avdekke eventuelle feil, jf. H-2299, pkt. 6.2.6.2. Kommunens skjønnsutøvelse er på sin side ikke gjenstand for full prøving. Prøvingen av skjønnnet er begrenset til å påse at de alminnelige skranker for skjønnsutøvelsen som følger av læren om myndighetsmisbruk er overholdt. Læren innebærer i hovedtrekk at avgjørelsen ikke må være vilkårlig eller sterkt urimelig, og det må ikke være tatt utenforliggende hensyn eller foreligge usaklig forskjellsbehandling.

Fordi vedtaket er truffet av kommunens øverste organ, er det ikke tale om personelle mangler i saken. De alminnelige krav til saksbehandling har også begrenset betydning ved valg av kommunale utvalg. Når det gjelder vedtakets innhold er det kommunelovens spesifikke regler for valg og sammensetning av kontrollutvalg som setter begrensninger. Fordi lovlighetskontrollen ikke bør være mer omfattende enn det som er nødvendig til å avdekke eventuelle feil, avgrenses lovlighetskontrollen i dette tilfellet til de konkrete brudd på kommuneloven som lovlighetsklagen anfører.

4. Vurdering av de anførte brudd på kommuneloven

4.1. Hvorvidt det er valgt lovlig leder av kontrollutvalget

Kontrollutvalgets sammensetning er regulert av kommuneloven § 23-1. Utgangspunktet etter første ledd er at kommunestyret og fylkestinget selv velger et kontrollutvalg som skal føre løpende kontroll på deres vegne.

Det fremgår av annet ledd annen setning at lederen ikke kan være medlem av «samme parti eller tilhøre samme gruppe som ordføreren». Berlevågs ordfører er medlem av Arbeiderpartiet. Den valgte leder av kontrollutvalget var medlem av Senterpartiet, og har i etterkant av dette kommunestyremøtet etter det opplyste meldt seg ut av partiet. Den valgte leder av kontrollutvalget

er derfor ikke medlem av samme parti eller samme gruppe som ordføreren. Dette tilfredsstiller lovens krav.

Fylkesmannen bemerker at det etter kommuneloven ikke er et krav om at leder av kontrollutvalget skal være medlem av opposisjonen. Det fremgår av lovens forarbeider at en slik regel ble vurdert, men ble vurdert som for vanskelig å praktisere, jf. Prop.46 L (2017-2018) side 282.

Når det gjelder lovlighetskontrollens problematisering av Nygårds habilitet som leder av kontrollutvalget, bemerker Fylkesmannen at kommuneloven § 23-1 på dette punkt må forstås som uttømmende. Lovens begrensning hvor hvem som kan være leder av kontrollutvalget kan etter Fylkesmannens vurdering ikke suppleres av ulovfestede habilitetsbetraktninger. Dersom kontrollutvalgets leder senere blir medlem av samme parti eller gruppe som ordfører, vil han imidlertid ikke lengre kunne inneha rollen som leder av kontrollutvalget.

4.2. Hvorvidt valg av nemnder og utvalg har skjedd i riktig rekkefølge

Kravet om lovlighetskontroll anfører at lovens rekkefølge for valg av nemnder og utvalg ikke er fulgt. Det er i denne sammenheng vist til kommuneloven § 7-1 tredje ledd. Paragrafen har tittelen «konstituerende møte i kommunestyret og fylkestinget». Av annet ledd fremgår det at som første sak i det konstituerende møtet tar kommunestyret stilling til om kommunestyrevalget er gyldig. Tredje ledd lyder deretter som følger:

« Når det er avgjort at valg som nevnt i andre ledd er gyldig, velges formannskap eller fylkesutvalg, ordfører, varaordfører og kontrollutvalg for den nye valgperioden. I det konstituerende møtet bør det også velges medlemmer av andre folkevalgte kommunale eller fylkeskommunale organer og ledere for disse organene. Valg av leder kan overlates til organet selv hvis ikke denne loven eller en annen lov bestemmer noe annet.»

Det følger således direkte av ordlyden at bestemmelsen kun gjelder i det konstituerende møtet. Det konstituerende møtet i Berlevåg kommune ble avholdt 10. oktober 2019. Lovlighetskontrollen gjelder vedtak om nytt valg av kontrollutvalget. Bakgrunnen for dette var at man ble oppmerksom på at sammensetningen i utvalget ikke overholdt kommunelovens krav.

Nytt valg av kontrollutvalget reguleres på sin side av kommuneloven § 23-1 siste ledd. Det fremgår her at kommunestyret «kan når som helst velge medlemmer til utvalget på nytt». Det er videre presisert at dersom ett eller flere medlemmer av utvalget skal skiftes ut, skal alle medlemmene velges på nytt.

Vedtaket av 14. november 2019 var derfor ikke i strid med kommuneloven § 7-1 tredje ledd. Fordi kommunestyret traff vedtak om å velge hele kontrollutvalget på nytt, overholdt man også kommuneloven § 23-1 siste ledd.

5. Oppsummering og konklusjon

På denne bakgrunn treffer Fylkesmannen følgende

v e d t a k:

Lovlighetsklage over Berlevåg kommunestyres vedtak i sak 8/19 av 14. november 2019 tas ikke til følge.

Med hilsen

Wilhelm Istad (e.f.)
fungerende leder for juridisk seksjon

Stig Eidissen
seniorrådgiver juridisk

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Jan Einar Straumsnes	Postboks 1, 9981 Berlevåg	9980	Berlevåg
Anne Grethe Arntzen Johnsen	Egils Gate 10	9980	
Gina Mari Hammer Johnsen	Søndregate 3	9980	